

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Aleksandra Marszałek

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko S. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 9 listopada 2005 r., kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 października 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w S. nakazem zapłaty z dnia 25 lipca 2000 r., nakazał pozwanemu S. P. prowadzącemu działalność gospodarczą w formie Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego „A.(...)” Spółka Cywilna w T. zapłatę na rzecz powoda J. K. kwoty 167.281,96 zł z kosztami procesu.

Pozwany w zarzutach od tego nakazu nie kwestionował zasadności żądania, lecz zarzucił, że dokonał skutecznego potrącenia dochodzonej wierzytelności z przysługującymi mu względem powoda wymagalnymi roszczeniami. W konkluzji domagał się uchylenia nakazu i oddalenia powództwa w całości.

Rozpoznając sprawę na skutek zarzutów Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 26 lutego 2002 r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty.

W motywach stwierdził, że pozwany nie wykazał w sposób dostateczny, że oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez niego. W konsekwencji przyjął, że zostało ono złożone przez „Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego „A.(...)” w T., natomiast będąca podstawą przedstawionej do potrącenia wierzytelności umowa została zawarta z Przedsiębiorstwem Handlu Zagranicznego „A.(...)” Spółka Cywilna w T. Brak oznaczenia formy organizacyjnej tej firmy nie pozwolił na przyjęcie, że jest to dokument pochodzący od pozwanego Przedsiębiorstwa.

Wyrok ten pozwany zaskarżył w całości apelacją, wnosząc o jego zmianę poprzez uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości. Ponadto w piśmie z dnia 27 sierpnia 2004 r. podniósł, że roszczenie powoda zostało zaspokojone na mocy ugody z dnia 8 sierpnia 2003 r. wyczerpującej wszystkie wzajemne roszczenia.

Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z przedłożonego przez pozwanego odpisu ugody, odpisu czeków których przyjęcie potwierdził powód oraz wyciągu z rachunku bankowego i wyrokiem z dnia 20 października 2004 r. oddalił apelację.

W uzasadnieniu stwierdził, że stan sprawy nakazywał uznać, że zobowiązanie pozwanego wygasło, co w konsekwencji powinno prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku przez jego uchylenie, natomiast treść wyroku jest efektem pomyłki sądu, która nie mogła być sprostowana w trybie art. 350 k.p.c.

W kasacji opartej na podstawie naruszenia prawa procesowego skarżący zarzucił m.in. naruszenie przepisów art. 386 § 1w zw. z art. 496 i 391 § 1 k.p.c. przez ich niezastosowanie oraz art. 385 k.p.c. poprzez jego zastosowanie w sprawie mimo nieuznania przez Sąd apelacji za bezzasadną, a także art. 382 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia pomijającego materiał zebrany w I instancji i w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzutom kasacji nie można odmówić słuszności.

Przepisy art. 385 i 386 k.p.c., których naruszenie skarżący zarzucił w kasacji, określają przesłanki rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Według pierwszego z nich, Sąd ten oddala apelację, jeżeli nie zachodzi zarzucona w niej wadliwość orzeczenia Sądu pierwszej instancji lub gdy skarżący nie był w stanie jej wykazać. Natomiast stosownie do przepisu art. 386 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji może wydać orzeczenie reformatoryjne po dokonaniu własnych ustaleń na podstawie materiału zebranego w

postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (por. orzeczn. Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1998 r., III CKN 792/98 OSNC 1999/4/83).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny wykorzystał materiał zebrany w postępowaniu w pierwszej instancji oraz przeprowadził dowody we własnym zakresie, w tym dowód z przedłożonego odpisu ugody, czeków oraz wyciągu z rachunku bankowego. W konsekwencji dokonanych ustaleń stwierdził, że zobowiązanie pozwanego wygasło, jednakże nie zastosował art. 386 § 1 k.p.c., lecz art. 385 k.p.c. i oddalił apelację. Na takim rozstrzygnięciu zaciążyła, co wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, omyłka Sądu Apelacyjnego.

W tej sytuacji podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 386 § 1 w zw. z art. 496 i 391 § 1 k.p.c., a także art. 385 k.p.c., okazał się uzasadniony, co prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (art. 393¹³ k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).

Powyższe rozstrzygnięcie czyni bezprzedmiotowym rozważanie postawionych w kasacji zarzutów w przedmiocie orzeczenia o kosztach.